कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ,जळगाव

आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग

Department of Lifelong Learning and Extension (DLLE)

सायबर गुन्हे आणि कायदे प्रमाणपत्र

Online Certificate Programme in Cyber Crimes and Cyber Laws

माहितीपत्रक

Contact Details

Department of Lifelong Learning and Extension (DLLE)
Dr.A.P.J. Abdul Kalam Vidyarthi Bhavan,
1st Floor,Near Rikshaw Stop
Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University,
Jalgaon (MS)

Web-page : https://nmu.ac.in/external-education
(click on certificate programme)

E-mail: ideal@nmu.ac.in

Facebook ID : DEEL,Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon.

Contact: 0257-2257495/2258496

शिक्षणक्रमाची वैशिष्ट्ये (Features)

- ❑ ऑनलाईन पद्धतीने प्रमाणपत्र शिक्षणक्रम पूर्ण करण्याची सुविधा

  (Facility to complete the certificate programme through online)
- ❑ विषय तज्ज्ञ आणि अनुभवी मार्गदर्शकांच्या मार्गदर्शनाची संधी

  (Guidance by subject expert and experienced faculty)
- ❑ शनिवार- रविवार दोन-दोन तास ऑनलाईन वर्ग सुविधा

  (Saturday- Sunday two-two hours online class facility)
- ❑ शिक्षणक्रमअंतर्गत कार्य यशस्वीरित्या पूर्ण केल्यानंतर विद्यापीठाकडून अधिकृत प्रमाणपत्र मिळणार.

  (After successfully completing the programme you will get an official certificate by University)

शिक्षणक्रम संरचना
(Programme Structure)

लक्ष्य गट (Target Group)	**10 वर्षांपुढील कोणीही प्रवेशास पात्र (Above 10 Years old)**
प्रवेश क्षमता (Intake Capacity)	**50 पर्यंत**
श्रेयांक (Credit)	**02**
एकूण तास (Total Hours)	**30**
ऑनलाईन सत्रे (Online Sessions)	**शनिवार – रविवार दोन तास प्रति दिवस (Saturday- Sunday -2-2 Hours)**
शुल्क (Fees)	**1000/-**
परीक्षा (Exam)	**लेखी (Written) +मौखिक (Oral)**
एकूण गुण (Total marks for Exam)	**50**

सायबर गुन्हे :संकल्पना

- सध्या २१व्या शतकात आपण वावरत असताना संगणक व समाज माध्यमांशिवाय पर्याय नाही हे आपण जाणतोच. इंटरनेट वापरकर्त्यांचे प्रमाण अनेकपटींनी वाढणार असून सायबर गुन्ह्यांचे प्रमाणही वाढण्याची भीती व्यक्त होत आहे. सायबर क्राईम हा आंतरराष्ट्रीय गुन्ह्यांचा एक विकसित प्रकार आहे.

- सायबर क्राइम म्हणजे काय? सायबर क्राईम हा एक व्यापक शब्द आहे जो गुन्हेगारी क्रियाकलाप परिभाषित करण्यासाठी वापरला जातो ज्यामध्ये संगणक किंवा संगणक नेटवर्क हे एक साधन, लक्ष्य किंवा गुन्हेगारी क्रियाकलापांचे ठिकाण आहे आणि इलेक्ट्रॉनिक रॅकिंगपासून ते सेवा हल्ल्यांना नकार देण्यापर्यंत सर्व गोष्टींचा समावेश आहे. क्रेडिट कार्ड फसवणूक, बँक लुटणे, बेकायदेशीर डाउनलोडिंग, औद्योगिक हेरगिरी, चाइल्ड पोर्नोग्राफी, चॅट रूमद्वारे मुलांचे अपहरण, घोटाळे, सायबर दहशतवाद, व्हायरसची निर्मिती आणि वितरण, स्पॅम इत्यादी गुन्ह्यांचा समावेश करणारा हा एक सामान्य शब्द आहे.

- इंटरनेट आणि समाज माध्यमांनी (सोशल मीडिया) आपल्या दैनंदिन जीवनात मोठ्या प्रमाणात आक्रमण केले आहे. इंटरनेटच्या सकारात्मक वापराबरोबरच दुष्प्रवृत्तींद्वारे केला जाणारा दुरुपयोग, सर्वसामान्यांचे जीवन, राष्ट्राची व्यवस्था, अर्थव्यवस्था डळमळीत करू शकतो. इंटरनेटद्वारे केल्या जाणाऱ्या गैरवापरास 'सायबर क्राईम' म्हटले जाते. सायबर गुन्ह्यांचा सामना करण्यासाठी कठोर कायदे करणाऱ्या मोजक्या देशांमध्ये भारताचा समावेश आहे. आयटी ॲक्ट 2000 (माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000) हा कायदा आपल्याकडे करण्यात आला आहे.

- इंटरनेट वापरताना आपला आयडी क्रमांक, नेट बँकिंग अकाऊंट क्रमांक, आपला आयडी क्रमांक, पासवर्ड, क्रेडिट किंवा डेबिट पासवर्ड क्रमांक अथवा आपली वैयक्तिक माहिती उघड करताना सावधानता बाळगावी. ऑनलाईन खरेदी करताना सुरक्षिततेचे उपाय योजावेत.इंटरनेटच्या सकारात्मक वापराबरोबरच दुष्प्रवृत्तींद्वारे केला जाणारा दुरुपयोग सर्वसामान्यांचे जीवन, राष्ट्राची सुव्यवस्था, अर्थव्यवस्था डळमळीत करू शकतो. इंटरनेटद्वारे केल्या जाणाऱ्या गैरवापरास 'सायबर क्राईम' म्हटले जाते.

- यासाठीच आपली वैयक्तिक व गोपनीय माहिती कोणत्याही अनोळखी व्यक्ती अथवा वेबसाईटवर अपलोड करू नका. बँकिंग पासवर्ड/ पिनकोड सुरक्षितरित्या वापर करा आणि योग्य रित्या संरक्षित ठेवा.ऑनलाईन बँकिंग व्यवहार करताना संकेतस्थळे सुरक्षित असल्याची खात्री करा.माहितीच्या, खात्रीच्या अशा विश्वासार्ह संकेतस्थळावरूनच खरेदी करा.शॉपिंग संकेतस्थळ सुरक्षित असल्याची खात्री करा.ऑनलाईन व्यवहार पूर्ण होताक्षणीच लॉगआऊट व्हा.आपला पासवर्ड कोणालाही देऊ नका.या सायबर क्राईमची व्याप्ती, त्याबाबत घ्यावयाची सुरक्षितता अशा अनेक पैलूंवर प्रकाशझोत टाकण्यासाठी लहान मुलांपासून ते वयस्क लोकांपर्यंत सर्वांनाच या सायबर गुन्ह्यांचा परिचय व्हावा आणि जर आपण त्यापासून सुटका कशी करू शकू याबाबत जागृती होण्यासाठी हा शिक्षणक्रम सुरु करत आहोत.

Cyber Crimes : Concept

- As we live in the 21st century, we know that there is no alternative without computers and social media. The number of internet users will increase manifold and there is a fear that the number of cyber crimes will also increase. Cybercrime is an evolving form of transnational crime.

- What is cybercrime? Cybercrime is a broad term used to define criminal activity in which a computer or computer network is a tool, target or site of criminal activity and includes everything from electronic hacking to denial of service attacks. It is a general term covering crimes like credit card fraud, bank robbery, illegal downloading, industrial espionage, child pornography, child abduction through chat rooms, scams, cyber terrorism, creation and distribution of viruses, spam etc.

- Internet and social media (social media) have greatly invaded our daily lives. Along with the positive use of internet, its misuse by miscreants can shake the lives of common people, system of the nation, economy. The abuse committed through the internet is called 'Cybercrime'. India is among the few countries that have strict laws to combat cybercrime. The IT Act, 2000 (Information Technology Act, 2000) has been enacted.

- Be careful when disclosing your ID number, net banking account number, your ID number, password, credit or debit password number or your personal information while using the Internet. Safety measures should be taken while shopping online. Along with the positive use of the Internet, misuse by miscreants can shake the life of the common man, the order of the nation, the economy. The abuse committed through the internet is called 'Cybercrime'.

- Do not give your password to anyone. We are starting this educational program to shed light on the scope of this cyber crime, the security to be taken about it, so that everyone from children to adults should be introduced to these cyber crimes.

डॉ.मनिषा व्ही.जगताप
सहा.प्राध्यापक आणि
शिक्षणक्रम समन्वयक,आजीवन विभाग

प्रा.डॉ.आशुतोष आर.पाटील
संचालक,
आजीवन विभाग

शिक्षणक्रम यशस्वीरित्या पूर्ण करण्यासाठी आजीवन विभागातर्फे हार्दिक शुभेच्छा.